

Bruxelles, 16.4.2013
COM(2013) 216 final

**COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU,
COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL
REGIUNILOR**

O strategie a UE privind adaptarea la schimbările climatice

{SWD(2013) 131 final}
{SWD(2013) 132 final}
{SWD(2013) 133 final}
{SWD(2013) 134 final}
{SWD(2013) 135 final}
{SWD(2013) 136 final}
{SWD(2013) 137 final}
{SWD(2013) 138 final}
{SWD(2013) 139 final}

COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU, COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL REGIUNILOR

O strategie a UE privind adaptarea la schimbările climatice

1. INTRODUCERE: A FACE FAȚĂ UNEI CLIME ÎN SCHIMBARE

Consecințele schimbărilor climatice se fac din ce în ce mai puternic simțite în Europa și în întreaga lume. Temperatura medie globală, care este în prezent cu aproximativ 0,8 °C deasupra nivelurilor preindustriale, continuă să crească¹. Unele procese naturale sunt schimbate, regimurile de precipitații se schimbă, ghețarii se topesc, nivelurile mărilor cresc.

Pentru a se evita cele mai mari riscuri generate de schimbările climatice și mai ales impacturile ireversibile de mare amploare, încălzirea globală trebuie să fie limitată la mai puțin de 2 °C peste nivelul preindustrial. Prin urmare, atenuarea efectelor schimbărilor climatice trebuie să rămână o prioritate pentru întreaga omenire.

Indiferent care ar fi scenariile referitoare la încălzirea climatică și indiferent cât de bune ar fi rezultatele eforturilor de atenuare a efectelor încălzirii, impactul schimbărilor climatice va crește în următoarele decenii din cauza efectelor întârziate ale emisiilor de gaze cu efect de seră din trecut și din prezent. Prin urmare, nu avem de ales: trebuie să luăm măsuri de adaptare pentru a face față inevitabilelor impacturi ale schimbărilor climatice și costurilor economice, de mediu și sociale ale acestora. Dacă sunt stabilite abordări coerente, flexibile și participative, într-o ordine clară a priorităților, este mai ieftin să se ia măsuri timpurii, planificate, de adaptare, decât să se plătească prețul neadaptării.

Având în vedere natura specifică și foarte diversificată a impacturilor schimbărilor climatice asupra teritoriului UE, trebuie luate măsuri de adaptare la toate nivelurile, de la cel local, la cel regional și la cel național. De asemenea, Uniunea Europeană are rolul de a umple lacunele, atât de cunoștințe, cât și de acțiune, și de a completa aceste eforturi prin intermediul următoarei strategii a UE.

2. IMPACTUL ACTUAL ȘI CEL PRECONIZAT ALE SCHIMBĂRIILOR CLIMATICE ÎN UE

În ultimul deceniu (2002-2011), temperatura suprafeței terestre a Europei a fost, în medie, cu 1,3 °C peste nivelul preindustrial², ceea ce înseamnă că, în Europa, creșterea a fost mai rapidă decât cea a mediei planetare. Unele fenomene meteorologice extreme s-au intensificat, cu valuri de căldură, incendii de pădure și secete mai frecvente în sudul și centrul Europei. Pentru nordul și nord-estul Europei sunt prevăzute precipitații mai puternice și inundații, riscul inundării și erodării zonelor costiere fiind sporit. Intensificarea acestor evenimente ar putea determina creșterea amplitudinii dezastrelor, ducând la pierderi economice semnificative, la probleme legate de sănătatea publică și la decese.

Impacturile variază pe teritoriul UE în funcție de condițiile climatice, geografice și socioeconomice. Toate statele membre ale UE sunt expuse riscurilor pe care le reprezintă schimbările climatice (a se vedea figura 1, mai jos). Totuși, unele regiuni se confruntă cu riscuri mai mari decât altele. Bazinul mediteraneean, zonele de munte, zonele inundabile dens populate, zonele costiere, regiunile periferice și zona arctică sunt deosebit de vulnerabile. În

¹ Raportul nr. 12/2012 al AEM „Schimbările climatice, impacturile și vulnerabilitatea în Europa în 2012” (*Climatic change, impacts and vulnerability in Europe 2012*)

² ibid.

plus, trei sferturi din populația Europei trăiește în zone urbane, care sunt adesea nepregătite pentru a se adapta și sunt expuse valurilor de căldură, inundațiilor sau nivelurilor în creștere ale mărilor.

Multe sectoare economice depind direct de condițiile climatice, iar unele, precum domeniile agricol, forestier, turistic (pentru plajă și zăpadă), al sănătății și pescăresc, se confruntă deja cu impactul schimbărilor climatice. Sunt, de asemenea, afectate utilitățile majore, precum furnizarea de energie și apă. Ecosistemele și serviciile pe care le furnizează suferă din cauza impacturilor negative ale schimbărilor climatice, care accelerează diminuarea biodiversității și reducerea capacității ecosistemelor de a atenua fenomenele extreme care apar în natură. Schimbările climatice vor avea consecințe asupra disponibilității resurselor naturale de bază (apă, sol), ducând la schimbări semnificative ale condițiilor pentru agricultură și producția industrială în anumite zone.

Încălzirea globală ar putea oferi oportunități unor sectoare specifice din anumite zone, precum producții mai mari ale unor culturi și creșterea mai rapidă a pădurilor, mai multă energie hidroelectrică sau o nevoie redusă de încălzire în nordul Europei³. Totuși, eventualele beneficii regionale nete sunt foarte incerte.

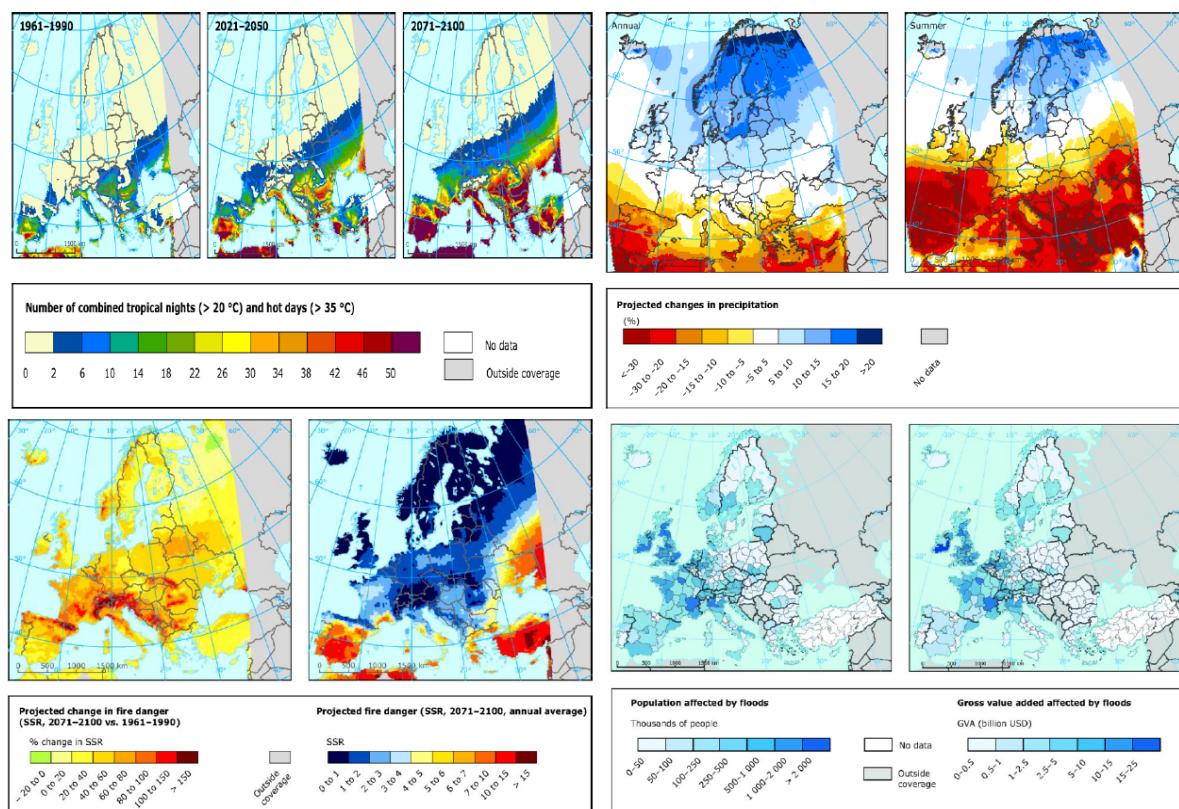

Figura 1: Impacturile preconizate ale schimbărilor climatice și amenințările aferente⁴. *Pe baza raportului AEM „Schimbările climatice, impacturile și vulnerabilitatea în Europa în 2012”⁵*

³ Raportul AEM privind adaptarea în Europa (urmează, în 2013)

⁴ Numărul nopților cu temperaturi tropicale și al zilelor foarte calde; schimbarea regimului precipitațiilor (anual și estival, 2071-2100 în comparație cu 1961-1990); schimbarea gradului de risc în ceea ce privește producerea unor incendii; și numărul de persoane și valoarea adăugată brută afectate de inundații (2050).

⁵ În studiul de impact [SWD(2013)132, partea 2, secțiunea 1.1.3.] sunt cuprinse explicații detaliate privind fiecare dintre elementele incluse în această figură.

Lipsa sau întârzierea măsurilor ar putea pune presiune asupra coeziunii UE. De asemenea, se preconizează că impacturile schimbărilor climatice vor duce la creșterea diferențelor sociale în cadrul UE. Trebuie să acordăm o atenție deosebită grupurilor sociale și regiunilor celor mai vulnerabile și deja dezavantajate (de exemplu, din cauza stării de sănătate proastă, a venitului redus, a condițiilor de locuit inadecvate, a lipsei mobilității).

Conform estimărilor, costul minim al neadaptării la schimbările climatice ar varia de la 100 de miliarde EUR pe an în 2020 la 250 de miliarde EUR în 2050 pentru întreaga UE⁶. În UE, între 1980 și 2011, pierderile economice directe din cauza inundațiilor au fost de peste 90 de miliarde EUR⁷. Se preconizează că această sumă va crește, deoarece costul anual al daunelor provocate de revărsările cursurilor de apă este estimat la 20 de miliarde EUR în anii 2020 și la 46 de miliarde EUR în anii 2050⁸.

Costul social al schimbărilor climatice poate fi, de asemenea, semnificativ. Inundațiile din UE din perioada 1980-2011 au provocat peste 2500 de decese și au afectat peste 5,5 milioane de persoane. Lipsa unor măsuri de adaptare suplimentare ar putea însemna încă 26 000 de morți/an din cauza căldurii în anii 2020, ajungându-se la 89 000 de morți/an în anii 2050⁹.

Deși nu există un studiu cu adevărat cuprinzător privind costurile adaptării în UE, măsurile suplimentare de protecție împotriva inundațiilor sunt estimate la 1,7 miliarde EUR/an în anii 2020 și la 3,4 miliarde EUR/an în anii 2050¹⁰. Măsurile de acest gen pot fi foarte eficiente, deoarece pentru fiecare euro cheltuit pentru protejarea împotriva inundațiilor am putea evita șase euro de costuri generate de daune¹¹.

3. RĂSPUNSUL: O STRATEGIE DE ADAPTARE PENTRU UE

Cartea albă din 2009 „Adaptarea la schimbările climatice: către un cadru de acțiune la nivel european” a prezentat câteva măsuri care au fost, în mare parte, puse în aplicare¹². Un element esențial a fost Platforma europeană pentru adaptarea la schimbările climatice (Climate-ADAPT¹³) lansată în martie 2012. Această platformă cuprinde cele mai recente date privind acțiunile de adaptare întreprinse în UE, împreună cu mai multe instrumente utile de sprijinire a politicii. UE a început să integreze adaptarea în câteva dintre propriile sale politici și programe financiare.

Până în prezent, 15 state membre au adoptat o strategie de adaptare¹⁴. Alte state membre ale UE se pregătesc să facă același lucru. Unele dintre strategiile adoptate au fost urmate de planuri de acțiune și au fost realizate progrese în ceea ce privește integrarea măsurilor de adaptare în politicile sectoriale. Totuși, în cele mai multe cazuri, adaptarea este într-un stadiu incipient, cu destul de puține măsuri concrete pe teren. Unele state membre au elaborat planuri sectoriale specifice, de exemplu planuri pentru a face față valurilor de căldură și

⁶ Raportul AEM nr. 12/2012: Aceste estimări includ impacturile schimbărilor climatice asupra revărsărilor cursurilor de apă, a zonelor costiere, a energiei pentru răcire și a mortalității datorate căldurii. Toate cifrele prezentate în această secțiune se bazează pe același scenariu (A1B) cu emisii medii spre mari de gaze cu efect de seră care duc la o creștere a temperaturii de peste 2 °C.

⁷ Raportul AEM nr. 12/2012.

⁸ Rojas, R., Feyen, L., și Watkiss, P. (2013)

⁹ Kovats et al. (2011). *ClimateCost*, conform mențiunii din raportul AEM nr.12/2012.

¹⁰ Feyen, L. și Watkiss, P (2011)

¹¹ ibid.

¹² COM(2009) 147 final. A se vedea studiul de impact pentru o analiză completă referitoare la implementare.

¹³ <http://climate-adapt.eea.europa.eu/> se concentrează asupra informațiilor la nivelul UE, cu link-uri spre acțiunile întreprinse la nivel național. Mai multe state membre au dezvoltat platforme de informare naționale.

¹⁴ A se vedea <http://climate-adapt.eea.europa.eu/web/guest/adaptation-strategies>

secetei, dar numai o treime dintre statele membre au efectuat o evaluare cuprinzătoare a vulnerabilităților care să stea la baza politicii. Monitorizarea și evaluarea se dovedesc a fi deosebit de anevoioase, deoarece nu s-a elaborat un număr suficient de indicatori și metodologii de monitorizare.

Există câteva exemple de proiecte de adaptare comune între țări sau mari orașe europene, unele dintre ele fiind cofinanțate de UE, de pildă prin programul LIFE. Mai exact, politica de coeziune cofinanțează numeroase programe transfrontaliere, transnaționale și interregionale și proiecte de adaptare, inclusiv în cadrul strategiilor macroregionale ale UE pentru zona Dunării și pentru Marea Baltică. Unele orașe mari au adoptat strategii de adaptare cuprinzătoare sau planuri de acțiune specifice (de exemplu, pentru prevenirea riscurilor, inundații sau gestionarea apelor) sau se pregătesc să facă acest lucru¹⁵.

În continuarea inițiativelor respective, ar fi util să ne aprofundăm experiența și să avem un schimb sistematic de bune practici în legătură cu modalitățile de adaptare la schimbările climatice. Prin urmare, este oportună lansarea unei strategii privind adaptarea care să se refere la întreaga UE și să respecte principiile subsidiarității și proporționalității, precum și drepturile consacrate în Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene.

Strategia ține cont atât de impacturile la nivel mondial ale schimbărilor climatice, precum întreruperi ale lanțurilor de aprovizionare sau dificultăți de acces la materii prime, energie și alimente, cât și de repercusiunile acestora asupra Uniunii Europene. Dialogul și cooperarea UE cu țările învecinate și cu țările în curs de dezvoltare privind aspectele legate de adaptare sunt orientate cu ajutorul politicii de extindere, al politicii europene de vecinătate și al politicii UE de cooperare pentru dezvoltare.

Incertitudinea referitoare la tendința de creștere sau reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră, la impacturile viitoare ale schimbărilor climatice și la nevoile de adaptare aferente rămâne o provocare pentru elaborarea de politici în acest domeniu. Totuși, incertitudinea nu poate fi considerată un motiv pentru a nu lua măsuri. Din contră, ne îndeamnă să punem un accent puternic asupra integrării în politici a unor opțiuni de adaptare fără perdanti, cu costuri reduse și „fără regrete”. Aceste opțiuni includ gospodărirea sustenabilă a apelor și sistemele de avertizare timpurie. Abordările bazate pe ecosisteme sunt, de obicei, eficiente din punctul de vedere al costurilor în cadrul unor scenarii diferite. Sunt foarte accesibile și oferă multe beneficii, precum reducerea riscului de inundații, reducerea eroziunii solurilor, îmbunătățirea calității apei și aerului și reducerea efectului de insulă termică.

Măsurile de adaptare sunt strâns legate și ar trebui puse în aplicare în mod sinergic și în deplină coordonare cu politicile de gestionare a riscurilor de dezastre pe care le elaborează UE și statele membre.

Măsurile de adaptare vor genera noi oportunități de piață și locuri de muncă în sectoare precum cel al tehnologiilor agricole, cel al gestionării ecosistemelor, cel al construcțiilor, cel al gospodăririi apelor și cel al asigurărilor. Întreprinderile europene, inclusiv IMM-urile, pot fi pionieri în ceea ce privește dezvoltarea unor produse și servicii rezistente la schimbările climatice și pot să profite de oportunitățile de afaceri din întreaga lume. În armonie cu strategia Europa 2020, strategia privind adaptarea va ajuta UE să treacă la o economie cu emisii reduse de dioxid de carbon și rezistentă la schimbările climatice și va promova dezvoltarea durabilă, va stimula investițiile care vizează rezistența la schimbările climatice și va genera noi locuri de muncă.

¹⁵ Adaptarea la nivelul marilor orașe a fost abordată în detaliu în raportul AEM din 2012 „Adaptarea la schimbările climatice a mediului urban european” (*Urban adaptation to climate change in Europe – AEM 2012*). <http://www.eea.europa.eu/publications/urban-adaptation-to-climate-change>

4. OBIECTIVELE STRATEGIEI

Scopul general al strategiei UE privind adaptarea este de a contribui la o Europă mai rezistentă la schimbările climatice, ceea ce înseamnă creșterea gradului de pregătire și a capacității de a reacționa la impacturile schimbărilor climatice la nivel local, regional, și național și la nivelul UE, dezvoltând o abordare coerentă și îmbunătățind coordonarea.

4.1. Promovarea luării de măsuri de către statele membre

Una dintre cele mai mari provocări pe care le implică măsurile de adaptare eficiente din punctul de vedere al costurilor este stabilirea coordonării și a coerenței la diversele niveluri ale planificării și gestionării. Instrumentul recomandat la nivel mondial, în contextul Convenției-cadru a Națiunilor Unite asupra schimbărilor climatice, este reprezentat de strategiile naționale de adaptare. Acestea sunt instrumente analitice esențiale proiectate pentru informare și pentru stabilirea ordinii de prioritate în ceea ce privește măsurile și investițiile.

Este deosebit de important să se garanteze aplicarea unor abordări comune și coerența deplină între strategiile naționale de adaptare și planurile naționale de gestionare a riscurilor. Multe state membre elaborează astfel de planuri drept instrumente sectoriale de planificare pentru a preveni mai ușor dezastrele și a se pregăti mai bine pentru dezastre, pe baza unor evaluări cuprinzătoare ale riscurilor la nivel național.

UE va furniza sprijin financiar pentru adaptare prin intermediul instrumentului propus LIFE, care include un subprogram dedicat combaterii schimbărilor climatice. Comisia va utiliza programe de lucru multianuale pentru a defini obiective strategice și priorități tematice. Se va acorda prioritate proiectelor de adaptare emblematică care abordează aspecte cheie intersectoriale, transregionale și/sau transfrontaliere. Vor fi încurajate proiectele cu potențial demonstrativ și de transfer, abordările adaptării bazate pe infrastructura verde și pe ecosisteme, precum și proiectele care vizează promovarea tehnologiilor inovatoare pentru adaptare, fiind incluse aici atât tehnologiile hard, cât și cele soft, de exemplu materialele de construcție mai rezistente sau sistemele de avertizare timpurie.

Deoarece dorește cooperare și coerență la nivelul întregii UE, Comisia va sprijini schimbul de bune practici între statele membre, regiuni, orașe și alte părți interesate. De exemplu, Comisia elaborează împreună cu statele membre orientări bazate pe bune practici în domeniul prevenirii dezastrelor. Angajamentul activ din partea autorităților locale și regionale va fi esențial.

Având în vedere succesul proiectului său pilot „Strategii de adaptare pentru orașele europene”¹⁶, Comisia va continua să promoveze strategiile de adaptare pentru mediul urban. Măsurile de adaptare ale orașelor, în special, vor fi elaborate în coordonare cu alte politici ale UE, urmând modelul Convenției primarilor, o inițiativă a peste 4 000 de autorități locale care s-au angajat voluntar să urmărească obiectivele UE în domeniul climei și energiei în scopul îmbunătățirii calității vieții în mediul urban.

Măsura 1: Încurajarea tuturor statelor membre să adopte strategii de adaptare cuprinzătoare

Comisia oferă orientări pentru elaborarea strategiilor de adaptare, menite a ajuta țările din UE să își elaboreze, implementeze și revizuiască politicile de adaptare. Orientările se referă la aspecte care lipsesc din strategiile de adaptare existente, precum chestiunile transfrontaliere, și la nevoia de a se asigura coerența cu planurile naționale de gestionare a riscurilor de dezastre.

Până în 2014, Comisia va elabora un tablou de bord privind pregătirea pentru adaptare,

¹⁶ A se vedea <http://eucities-adapt.eu/cms/>

identificând indicatori cheie pentru măsurarea nivelului de pregătire al statelor membre.

În 2017, pe baza rapoartelor pe care le primește în conformitate cu Regulamentul privind mecanismul de monitorizare și pe baza tabloului de bord privind pregătirea pentru adaptare, Comisia va evalua dacă măsurile luate de statele membre sunt suficiente. În cazul în care consideră că progresele nu sunt suficiente, cu referire la sfera de aplicare și calitatea strategiilor naționale, Comisia va evalua neîntârziat oportunitatea propunerii unui instrument cu caracter juridic obligatoriu.

Măsura 2: Furnizarea de finanțare LIFE pentru sprijinirea consolidării capacităților și pentru accelerarea măsurilor de adaptare în Europa. (2013-2020).

Comisia va promova adaptarea mai ales în următoarele domenii vulnerabile:

- gestionarea transfrontalieră a inundațiilor, încurajând acordurile de colaborare bazate pe Directiva UE privind inundațiile;
- gestionarea transfrontalieră a zonelor costiere, cu accent asupra deltelor dens populate și asupra orașelor de coastă;
- integrarea adaptării în amenajarea teritoriului în mediul urban, în amplasarea clădirilor și în gestionarea resurselor naturale;
- zonele de munte și insulare, cu accent asupra sustenabilității și rezistenței sectoarelor agricol, forestier și turistic;
- gospodărirea sustenabilă a apelor; combaterea deșertificării și a incendiilor de pădure în zonele predispuse la secete.

Comisia va sprijini stabilirea unor evaluări ale vulnerabilității și a unor strategii de adaptare, inclusiv a celor cu caracter transfrontalier.

Comisia va promova sensibilizarea opiniei publice în legătură cu adaptarea, inclusiv indicatorii, precum și comunicarea și gestionarea riscurilor.

Măsura 3: Introducerea adaptării în cadrul Convenției primarilor (2013-2014).

Pe baza modelului oferit de inițiativa Convenția primarilor, Comisia va sprijini adaptarea în orașe mai ales prin lansarea unui angajament voluntar de adoptare a unor strategii de adaptare locale și prin activități de sensibilizare a opiniei publice.

4.2. Luarea deciziilor în mai bună cunoștință de cauză

Cunoștințele în materie de adaptare necesare pentru luarea de decizii sunt tot mai bune: există tot mai multe programe de cercetare, strategii de adaptare naționale și regionale și evaluări ale vulnerabilității. Avem la dispoziție mai multe date privind clima, serviciile climatice și portalurile de internet¹⁷. Al cincilea raport de evaluare al IPCC va fi adoptat în 2014. Totuși, trebuie completate lacune considerabile de cunoștințe.

De asemenea, pentru stimularea inovării și pentru sprijinirea utilizării pe piață a tehnologiilor inovatoare legate de adaptarea la schimbările climatice, este esențială o bază de cunoștințe solidă. Viitorul program al UE pentru cercetare și inovare – Orizont 2020 – va aborda adaptarea la schimbările climatice prin prioritatea sa numită „provocări societale”, prin investiții în cercetare la nivel de excelență și prin promovarea inovării.

¹⁷ Conform raportului către Climate-ADAPT. Sursa: Raportul AEM privind adaptarea în Europa (urmează, în 2013)

Măsura 4: Completarea lacunelor de cunoștințe.

Principalele lacune de cunoștințe sunt:

- informarea privind daunele și privind costurile și beneficiile adaptării;
- analizele la nivel regional și local și evaluările riscurilor;
- cadrele, modelele și instrumentele de sprijinire a procesului de luare a deciziilor și de evaluare a eficacității diverselor măsuri de adaptare;
- mijloacele de monitorizare și evaluare a eforturilor de adaptare deja depuse.

Ca parte a implementării strategiei, Comisia va conlucra în continuare cu statele membre și cu părțile interesate pentru a rafina identificarea acestor lacune în materie de cunoaștere și pentru a identifica instrumentele și metodologiile relevante pentru abordarea lor. Constatările vor contribui la programarea inițiativei „Orizont 2020” (2014-2020) și vor aborda necesitatea unor interfețe mai bune între știință, elaborarea politicilor și mediul de afaceri. De asemenea, constatările vor fi utilizate pentru îmbunătățirea informațiilor disponibile privind Climate-ADAPT.

Comisia va promova efectuarea de evaluări ale vulnerabilităților în întreaga UE, ținând cont printre altele de analiza generală la nivelul UE a riscurilor intersectoriale naturale și provocate de om pe care o va efectua în 2013. Comisia va sprijini mai ales Centrul Comun de Cercetare în activitatea sa de estimare a implicațiilor schimbărilor climatice și va face o revizuire cuprinzătoare a consecințelor schimbărilor climatice pentru UE. Toate acestea vor contribui la rapoartele integrate de evaluare a amenințărilor și a riscurilor, rapoarte care urmează a fi adoptate de Comisie și de Înalțul Reprezentant (2015).

Măsura 5: Dezvoltarea ulterioară a Climate-ADAPT ca „ghid unic” pentru informațiile privind adaptarea în Europa.

Comisia și AEM vor îmbunătăți accesul la informație și vor dezvolta interacțiunea între Climate-ADAPT și alte platforme relevante, inclusiv portalurile naționale și locale dedicate adaptării (2013-2014).

Se va acorda o atenție deosebită evaluărilor cost-beneficiu în cazul diverselor experiențe de politică și finanțării inovatoare, printr-o interacțiune mai strânsă cu autoritățile regionale și locale și cu instituțiile financiare.

În 2014 se va pregăti includerea viitoarelor servicii climatice furnizate de programul Copernicus¹⁸.

4.3. Măsura UE de imunizare la schimbările climatice: promovarea adaptării în sectoare vulnerabile cheie

O prioritate și o responsabilitate a Comisiei este integrarea măsurilor de adaptare în politicile și programele UE, ca pregătire a măsurilor UE de imunizare la schimbările climatice.

Adaptarea a fost deja integrată în legislație în sectoare precum cel al apelor marine¹⁹, cel forestier²⁰ și cel al transporturilor²¹, precum și în instrumente de politică importante precum cele dedicate apelor interioare²², biodiversității²³ și migrației și mobilității²⁴. Documentul de

¹⁸ Cunoscut anterior sub numele de GMES (Monitorizare globală pentru mediu și securitate).

¹⁹ Directiva 2008/56/CE a Consiliului și Regulamentul (UE) nr. 1255/2011.

²⁰ Regulamentul (CE) nr. 2152/2003.

²¹ Decizia 661/2010/CE.

²² COM(2012) 673 final.

²³ COM(2011) 244 final.

lucru al serviciilor Comisiei privind schimbările climatice, degradarea mediului și migrația, care însoțește prezenta comunicare, oferă o mai bună înțelegere a acestor ultime domenii.

În plus, Comisia a prezentat propuneri legislative privind integrarea adaptării în domeniul agriculturii și în cel forestier²⁵, în cel al amenajării spațiului maritim și al managementului integrat al zonelor costiere²⁶, în cel al energiei²⁷, în cel al prevenirii și gestionării riscurilor de dezastru²⁸, în cel al transporturilor²⁹, în cel al cercetării, în cel al sănătății³⁰ și în cel al mediului³¹.

Aceste măsuri de integrare a adaptării la schimbările climatice în politicile UE vor fi continuate în domenii prioritare precum energia și transporturile. În cadrul politicii de sănătate, cele mai multe dintre măsurile și sistemele care vizează sănătatea oamenilor, a animalelor și a plantelor sunt deja puse la punct, dar trebuie ajustate în funcție de noile provocări pe care le vor aduce schimbările climatice, oricare ar fi aceste provocări. Cele trei documente de lucru ale serviciilor Comisiei privind sănătatea, zonele marine și costiere și infrastructura care însoțesc prezenta comunicare prezintă măsurile aplicate în prezent de Comisie în aceste domenii.

Este de așteptat ca inițiativele de politică aflate în pregătire în domenii precum speciile străine invazive (2013), infrastructura verde (2013), terenurile ca resursă (2014-2015) și noua strategie pentru domeniul forestier (2013) să țină, de asemenea, cont de adaptare. Orientările privind adaptarea și gestionarea zonelor costiere sunt în curs de elaborare (2014), iar orientările privind adaptarea și rețeaua Natura 2000 urmează a fi publicate în curând (2013).

Proiectele de infrastructură, care sunt caracterizate de un ciclu de viață îndelungat și de costuri ridicate, trebuie să facă față impacturilor actuale și viitoare ale schimbărilor climatice. În continuarea recentului mandat de evaluare a implicațiilor schimbărilor climatice pentru Eurocoduri³², prin activitatea desfășurată împreună cu organismele de standardizare, instituțiile financiare și managerii de proiect, trebuie să analizăm în ce măsură standardele, specificațiile tehnice, codurile și dispozițiile de siguranță pentru infrastructura fizică ar trebui să fie consolidate pentru a face față unor fenomene extreme și altor impacturi generate de climă.

În general, asigurările împotriva dezastrelor au, în prezent, o rată scăzută de pătrundere pe piețele statelor membre³³. Ar trebui să aibă loc discuții cu părțile interesate pe baza Cărții verzi privind asigurarea împotriva dezastrelor naturale și a celor provocate de om.

Măsura 6: Facilitarea imunizării la schimbările climatice a politicii agricole comune (PAC), a politicii de coeziune și a politicii comune în domeniul pescuitului (PCP).

În prezent se furnizează un ghid, ca parte a strategiei privind modalitățile de creștere a gradului de integrare a adaptării în PAC și în politica de coeziune. Un ghid similar va fi publicat în 2013 pentru PCP. Acest ghid se adresează autorităților de management și altor

²⁴ COM(2011) 743 final.

²⁵ http://ec.europa.eu/agriculture/cap-post-2013/legal-proposals/index_en.htm

²⁶ COM(2013) 133 final.

²⁷ COM(2011) 665/3.

²⁸ COM(2011) 934 final.

²⁹ COM(2011) 650/2 final.

³⁰ http://ec.europa.eu/governance/impact/planned_ia/docs/2013_sanco_002_eu_plant_health_law_en.pdf

³¹ COM(2012) 628 final.

³² Eurocodurile sunt un set de norme tehnice armonizate destinat proiectării structurale a lucrărilor de construcții în UE, elaborat de Comitetul European de Standardizare.

³³ Centrul Comun de Cercetare, Comisia Europeană (2012), „Catastrofele naturale: Relevanța și acoperirea riscurilor în UE”.

părți interesate care sunt implicate în proiectarea, dezvoltarea și implementarea de programe pentru perioada 2014-2020.

De asemenea, statele membre și regiunile se pot inspira din politica de coeziune și din PAC pentru perioada 2014-2020 pentru a umple lacunele de cunoaștere și pentru a investi în analizele, evaluările riscurilor și instrumentele necesare și pentru a-și consolida capacitățile de adaptare.

Măsura 7: Asigurarea unei infrastructuri mai rezistente

În 2013, Comisia va lansa un mandat pentru organismele europene de standardizare, pentru ca acestea să înceapă să inventarieze standardele sectoriale relevante în domeniile energiei, transporturilor și construcțiilor, identificând standardele care trebuie revizuite în vederea unei mai bune integrări a aspectelor legate de adaptare.

De asemenea, Comisia va oferi orientări strategice pentru dezvoltatorii de proiecte care lucrează cu infrastructura și cu activele fizice, pentru a imuniza investițiile vulnerabile împotriva schimbărilor climatice.

Pe baza rezultatelor obținute datorită Comunicării privind infrastructura verde, Comisia va analiza în 2013 necesitatea unor îndrumări suplimentare pentru autorități și factorii de decizie, pentru societatea civilă, mediul de afaceri privat și profesioniștii din domeniul conservării, pentru a se asigura mobilizarea deplină a abordărilor adaptării bazate pe ecosisteme.

Măsura 8: Promovarea asigurărilor și a altor produse financiare pentru decizii rezistente în materie de investiții și afaceri.

Cartea verde privind asigurarea împotriva dezastrelor naturale și a celor provocate de om, adoptată împreună cu prezenta strategie, este un prim pas spre a-i încuraja pe asiguratori să îmbunătățească modul în care contribuie la gestionarea riscurilor legate de schimbările climatice.

Comisia dorește să îmbunătățească pătrundere pe piață a asigurărilor împotriva dezastrelor naturale și să pună întregul potențial al stabilirii prețurilor asigurărilor și al altor produse financiare în slujba sensibilizării privind riscurile, a prevenirii și atenuării și a rezistenței pe termen lung în privința deciziilor investiționale și de afaceri (2014-2015).

5. GUVERNANȚA, FINANȚAREA ȘI REVIZUIREA

5.1. Un cadru de coordonare

Comisia va facilita coordonarea politicilor și va încerca să coopereze cu statele membre prin intermediul Comitetului privind schimbările climatice, care există deja. De asemenea, până la sfârșitul anului 2013, statele membre ar trebui să desemneze puncte de contact naționale pentru a coordona comunicarea între state și Comisie și pentru a contribui la activitățile de sensibilizare și raportare.

Comisia va continua consultările și cooperarea cu părțile interesate, pentru a asigura implementarea adecvată și la timp a strategiei.

5.2. Finanțarea adaptării

Accesul sporit la finanțare va fi un factor esențial în construirea unei Europe rezistente la schimbările climatice. Proiectul Cadrului financiar multianual (CFM) pentru 2014-2020

include o propunere pentru creșterea cheltuielilor legate de climă³⁴, până la cel puțin 20 % din bugetul UE. Este important din punct de vedere strategic ca aceste investiții să fie rezistente la schimbările climatice. În mod specific, Comisia a inclus adaptarea la schimbările climatice în propunerile sale pentru toate programele relevante finanțate de UE pentru perioada 2014-2020. Fondurile structurale și de investiții europene³⁵, precum și inițiativa „Orizont 2020” și programul LIFE vor oferi un sprijin semnificativ statelor membre, regiunilor și orașelor, pentru ca acestea să investească în programe și proiecte de adaptare, în special în cadrul priorităților de investiții speciale privind adaptarea prevăzute de FEDER și de Fondul de Coeziune.

Mai mult decât atât, mai multe fonduri UE și instituții de finanțare internaționale, precum Banca Europeană de Investiții și Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare, sprijină măsurile de adaptare. Comisia va analiza și alte modalități de acceptare a unor cheltuieli aferente investițiilor pentru adaptare, precum cheltuielile cofinanțate de UE în cadrul evaluării programelor de stabilitate și de convergență³⁶.

În plus, există fonduri specifice – inclusiv la nivel național - și instituții financiare publice care sprijină măsurile de adaptare, de exemplu în ceea ce privește controlul inundațiilor și gestionarea secetelor. Climate-ADAPT va furniza mai multe informații privind potențialele surse de finanțare. De asemenea, statele membre pot utiliza veniturile obținute prin licitațiile EU ETS ca sursă de sprijin financiar pentru adaptare³⁷.

Pentru a asigura implementarea cu succes, autoritățile statelor membre sunt încurajate să dezvolte sinergii între diversele surse de finanțare, mai ales între finanțarea din partea UE și programele de sprijin, pentru a consolida impactul investițiilor și a evita, ori de câte ori este posibil, lipsa fondurilor.

5.3. Monitorizare, evaluare și revizuire

Monitorizarea și evaluarea politicilor de adaptare la efectele schimbărilor climatice sunt cruciale. Se pune în continuare accentul asupra monitorizării impacturilor, mai degrabă decât asupra măsurilor de adaptare și a eficacității acestora. Comisia va elabora indicatori pentru a contribui la evaluarea eforturilor de adaptare și a vulnerabilităților în întreaga UE, utilizând finanțarea LIFE și alte surse.

În 2017, Comisia va prezenta Parlamentului European și Consiliului un raport privind stadiul implementării strategiei și va propune revizuirea acesteia dacă va fi necesar. Raportul se va baza pe informațiile furnizate de statele membre în temeiul Regulamentului privind mecanismul de monitorizare³⁸ în ceea ce privește planificarea și strategiile naționale de adaptare, pe rapoartele anuale de punere în aplicare a programelor finanțate prin fondurile structurale și pe investiții europene în perioada 2014-2020 și pe cel de-al cincilea raport de evaluare al Grupului interguvernamental privind schimbările climatice, care urmează a fi publicat în 2014.

³⁴ Cu referire atât la atenuarea efectelor schimbărilor climatice, cât și la adaptarea la acestea.

³⁵ Fondul european de coeziune, Fondul european de dezvoltare regională (FEDER), Fondul social european (FSE), Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime (FEPAM).

³⁶ Astfel cum se prevede în recentul Proiect pentru o uniune economică și monetară profundă și veritabilă, COM(2012) 777 final.

³⁷ Articolul 10 alineatul (3) litera (a) din Directiva 2003/87/CE, astfel cum a fost modificată prin Directiva 2009/29/CE:

³⁸ <http://ec.europa.eu/clima/policies/g-gas/monitoring/>

6. CONCLUZIE

Prezenta strategie stabilește un cadru și mecanisme pentru a ridica gradul de pregătire al UE pentru impacturile actuale și viitoare ale schimbărilor climatice. Potrivit propunerii, acest obiectiv ar putea fi îndeplinit prin încurajarea și sprijinirea statelor membre ale UE în sensul luării unor măsuri de adaptare, prin crearea unei baze pentru un proces decizional mai bine informat privind adaptarea în anii următori și prin sporirea rezistenței la efectele schimbărilor climatice a sectoarelor economice și de politică esențiale.